

International Trauma Life Support (ITLS) u Hrvatskoj (International Trauma Life Support (ITLS) in Croatia)

Tvrtko Pervan

Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije
i Hrvatska gorska služba spašavanja

Ključne riječi: International Trauma Life Support, trauma sustav, Hrvatska gorska služba spašavanja

ITLS* je sustav prehospitalnog zbrinjavanja nastao prije dvadesetak godina u Sjedinjenim američkim državama kao rezultat potrebe za jednostavnim, djelotvornim i unificiranim sustavom koji bi obuhvatio tretman prehospitalnih traumatiziranih pacijenata te edukaciju stručnjaka koji se tim zbrinjavanjem profesionalno bave.

Za relativno kratko vrijeme ITLS je prepoznat kao vrlo djelotvoran, prihvaćen diljem američkog kontinenta (poslije i u Europi), te ubrzo pokazao izvrsne rezultate: broj umrlih nakon traumatskih događaja smanjen je u SAD za oko 15 %!

Sustav se zasniva na **strogo postavljenim pravilima postupanja** nakon dolaska medicinske ekipe (bez obzira na njen stručni sastav) na mjesto nezgode, koja u prvom redu osiguravaju sigurnost ekipe i ozlijeđenog, daju jasne naputke o pristupu i pregledu ozlijeđenog te kritičnim intervencijama koje se mogu (i moraju) poduzeti na licu mjesta.

Svrha je ovog algoritma da maksimalno skрати vrijeme od ozljeđivanja do konačnog zbrinjavanja ozlijeđenog (po mogućnosti unutar «**zlatnog sata**» koji je u pozitivnoj korelaciji s visokom stopom preživljavanja nakon traume) na način da pregled i intervencije na terenu ne traju dulje od **10 minuta**, unutar kojih se mora obaviti kvalitetan pregled i učiniti svi neophodni postupci važni za preživljavanje ozlijeđenog i smanjenje naknadnog invaliditeta.

Okosnicu ITLS postupka na terenu čine: inicijalni pristup, brzi trauma/ili fokusirani pregled ozlijeđenog u sklopu kojega se obavljaju kritične intervencije (osiguranje dišnog puta, oksigenacija, zaustavljanje većih krvarenja ...) te priprema za transport i sam transport u bolnicu.

Neobično je da je potrebu za uvođenjem ovakvog sustava u Hrvatsku prva prepoznala Hrvatska gorska služba spašavanja (HGSS), čijih je tri stotine spašavatelja i do sada imalo visoku razinu medicinskog znanja i pored relativno malog broja medicinskih profesionalaca među njima, zahvaljujući manje-više improviziranom sustavu edukacije zasnovanom na «domaćoj pameti» i osobnom iskustvu liječnika HGSS-a. Suradnja pročelnika Medicinske komisije HGSS-a Dr. Darija Švajde (voditelja Odjela za anesteziologiju požeske Opće bolnice), suradnika HGSS Dr. Tanje Pekez-Pavliško (djelatnice sisačke HMP) i pročelnika HGSS-a Vinka Prizmića, rezultirala je međutim odlukom da se podigne nivo medicinskog znanja hrvatskih gorskih spašavatelja te u potpunosti unificira njihovo postupanje u akcijama spašavanja. Logičan slijed ovakvih razmišljanja je bilo uvođenje ITLS-a, trenutno najdjelotvornijeg sustava prehospitalnog zbrinjavanja traumatiziranih osoba na svijetu, te je Hrvatska gorska služba spašavanja odnedavno i zvanično postala nosilac licence ITLS-a za Hrvatsku.

Nije dugo trebalo da djelatnici drugih sustava zbrinjavanja, prvenstveno HPM, prepoznaju važnost i vrijednost ovog sustava te se uključe u edukaciju koju za sada provodi HGSS i Odjel ITLS-a za Hrvatsku u osnivanju. Konačna potvrda kvalitete ITLS-a stiže ovih dana i iz Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi koje u sklopu organizacije trauma sustava u Hrvatskoj jedan od naglasaka stavlja na kvalitetno, jednoobrazno prehospitalno zbrinjavanje traumatiziranih pacijenata – gdje ITLS daje odgovore na sva postavljena pitanja.

Do sada je održano 5 tečajeva trajne edukacije s oko 150 polaznika (među njima i određen broj iz Slovenije, Mađarske i Srbije). Zadnji tečaj, održan od 14.-16. rujna na Rabu, te dvodnevni instruktorski tečaj koji mu je prethodio, u potpunosti su podržani od Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi i time vjerojatno utrli put ITLS-u kao zvaničnom sustavu prehospitalnog zbrinjavanja traumatiziranih pacijenata i edukacije profesionalaca u istom sustavu u Hrvatskoj.

* ITLS je i istoimena međunarodna organizacija sa sjedištem u SAD, koja sprovodi edukaciju po ITLS sustavu (www.itrauma.org)

Zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije
Služba za socijalnu medicinu i prevenciju ovisnosti
V. Nazora bb, 35 000 Slavonski Brod
tel. 035/447-228, lok 119, fax. 035/440-244
e-mail: zziz-lijec@sb.t-com.hr

Foto galerija s ITLS tečaja na Rabu (14.-16.09.2006.)

